

N:o 58.

Ank. till Riksd. kansli. den 1 maj 1899, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner angående ändringar i gällande lagstiftning om väghållningsbesvärets utgörande.

Lagutskottet har till behandlig fått mottaga elfva särskilda motioner, åsyftande ändringar i eller tillägg till gällande lagstiftning angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Samtliga dessa motioner hafva afgifvits inom Andra Kammaren, nemligen n:is 17 och 39 af herr *C. Sandquist*, n:o 30 af herr *J. Hjelmérus*, n:o 59 af herrar *C. Johansson* i Aflösa, *W. Bengtsson* och *J. P. Zakrisson*, n:o 74 af herr *P. Olsson* i Asak, n:o 75 af herr *M. Andersson* i Löfhult, n:o 106 af herr *P. Norberg*, n:o 132 af herr *J. M. Johansson* i Mellbyn, n:o 197 af herr *O. Emthén* samt n:is 201 och 203 af herr *G. A. E. Kronlund*.

Herr *Sandquists* motion, n:o 17, uti hvars syfte två af Andra Kammarens ledamöter instämt, är af följande lydelse:

»Vid 1897 års riksdag väckte undertecknad motion (n:o 6) i syfte att vinna sådan ändring i 6 § uti lag af den 23 oktober 1891 angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, att »inkomst genom aflöning» måtte göras likställig med öfrig vägskattskyldig »inkomst, som uppgår till minst ett tusen kronor». Lagutskottet vitsordade då motionens berättigade syfte, men det afstyrkte dock densamma af det skäl, att flera med inkomst genom aflöning likställiga beskattningsföremål icke blifvit uti motionen medtagna.

Vid förra årets riksdag förnyade jag samma motion i öfverensstämmelse med den af lagutskottet gifna vinken, med yrkande således derpå, att »inkomst genom aflöning» eller motsvarande inkomst ur annan källa, såsom arfvode, pension, lifränta och dylikt, uppgående till minst ett tusen kronor, måtte göras likställig med öfrig vägskattskyldig inkomst.

Genom lagutskottets hemställan och Andra Kammarens i enlighet dermed fattade beslut befrämjades på ett erkännansvärdt sätt syftemålet med min motion. Då emellertid Första Kammaren afslog till alla delar utskottets gjorda hemställan, och syftemålet med min motion sålunda, i likhet med öfriga motioner rörande äskade förändringar i väglagen, icke vann Riksdagens bifall, så föranlåtes jag återkomma med densamma, denna gång med ändringsförslag i samma syfte, som vederbörande utskott förra året afgaf och Andra Kammaren fann skäligt bifalla.

Om än gerna medgifves, att genom bestämmelserna uti 6 § af väglagen ett ganska viktigt steg tagits i syfte att bereda lättnad åt den i mantal satta jorden, som förr ensam betungades med väghållningsbesvärets utgörande, så torde dock icke kunna förnekas, att samma bestämmelser lemna mycket att önska med hänsyn dertill, att ganska svaga beskattningsföremål blifvit ålagda att deltaga uti väghållningsbesvärets utgörande, då deremot beskattningsföremål med tillräcklig bärkraft blifvit derifrån frikända. Ty enligt berörda lagstadganden drabbas oftast nog fattige egare eller innehafvare af »annan fastighet, taxerad till åtta hundra kronor», af att för dylik högst torftig fastighet erlägga vägs katt, men alla herrar tjänstemän, pensionärer och lifräntetagare med flere äro för den bestämda inkomst, de åtnjuta genom aflöning, arfvode, pension, lifränta och dylikt, derifrån befriade. Att lagbestämmelser, som välla slik orättvisa, icke kunna vara grundade på »allmännelig människokärlek» och ännu mindre på kärleken till de »små» och »svaga» i samhället, något, som man dock sökt göra troligt, det ligger ju i öppen dag.

Men icke blott med fästadt afseende på nu påpekade orättvisa lemna mera nämnda paragraf mycket att önska. Uti alla sådana väghållningsdistrikt, hvarest föga eller inga industriella företag finnas, räcker den mycket obetydliga bråkdel af vägs katten, som inflyter ifrån lägenhets-egare, några få handlande och kapitalister, icke ens till att betäcka förvaltningskostnaderna, och ännu mindre förmår den att uti någon nämnvärd mån minska den hårdt tryckande väghållningsbördan.

I öfverensstämmelse med rättvisans fordringar och för handen varande behof af lättnad uti väghållningsbesvärets utgörande framträder därför, enligt min öfvertygelse, såsom oafvisligt kraf:

»att inkomst genom aflöning, arvode och traktamente, eller annan med allmän eller enskild tjenstebefattning förenad förmån, pension, årligt understöd, gratifikation, lifränta och undantagsförmån, för de fall, att sådau inkomst uppgår till minst ett tusen kronor, göres likställig med öfrig, enligt momentet d) vägskattskyldig inkomst.

Alldenstund 3 punkten, rörande undantag ifrån skyldigheten att deltaga uti väghållningsbesvärets fullgörande, utgör sjelfva grunden för ofvan nämnda beskattningsföremåls hittills gällande vägskattefrihet, alltså kan väl ofvan anförda, oafvisliga kraf icke uppfyllas med mindre, än att grunden till den klandervärda skattefriheten borttages.

På grund af det anförda får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte för sin del besluta: att punkten 3 af momentet d) i 6 § uti lag af den 23 oktober 1891, angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, måtte utgå.»

Herr Hjelmérus hemställer uti sin motion, att 1 mom. af 60 § i nu gällande väglag måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Utaf den för vägunderhåll in natura uppskattade kostnad lemnas en femtedel af statsmedel, hvilket bidrag utbetalas till vederbörande vägstyrelse för att på lämpligt sätt tillhandahållas dem, som berörda vägunderhåll bestrida.»

Till stöd för motionen anföres:

»Då vår nu gällande lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet af den 23 oktober 1891 antogs, var det hufvudsakliga syftet med densamma att åt den i mantal satta jorden, som förut ensam hade detta besvär sig ålagdt, bereda någon lindring vid detsammas utgörande. Den nya väglagen stadgade därför, att vägunderhållet in natura skulle åligga all jordbruksfastighet med undantag af staten eller menighet tillhörande allmänningskogor och utgöras efter ett på taxeringsvärdet grundadt vägtal. För de i 53 § väglagen angifna ändamål upptoges en vägskatt efter ett på taxeringsvärde eller inkomst grundadt vägfyrktal. Lagens bestämmelser angående såväl vägtal som vägfyrk syntes på det hela taget rättvisa och billiga med undantag möjligen af 6 §:s bestämmelser om befrielse för viss inkomst. Emellertid vore, så vidt motionären hade sig bekant, missnöjet med nya väglagen allmänt, och missnöjet hade icke sin grund deri, att den ene ansåge sig i förhållande till den andre hafva erhållit för stort vägstycke att underhålla eller för stort belopp vägskatt att betala, utan berodde fastmera derpå, att hvar och en, vid jmförelse emellan det väghållningsbesvär, som ålegat honom enligt den gamla lagen, och det, som han genom nya lagen erhållit, funne, att den med nya lagen åsyftade

lindringen helt och hållet uteblifvit. Ja, man torde utan minsta fara att misstaga sig kunna säga, att, i följd af nya vägars anläggning och indelning, väghållningsbesväret för den i mantal satta jorden nu vore mycket tyngre än förut. En hemmansegare hade nemligen vid vägdelningen efter nya lagen i vanliga fall erhållit längre vägstycke, än han förut haft, således ett drygare naturaunderhåll, och vägskatten torde i de flesta fall nått och jemt ersättas med den enligt 60 § nya väglagen utgående och till $\frac{1}{10}$ af kostnaden för vägunderhållet in natura bestämda ersättningen af statsmedel. Om man nu ville, utan någon väsentlig förändring i den gällande väglagens bestämmelser, söka nå det mål, som man vid dess antagande åsyftat, så syntes detta enklast kunna ske på det sättet, att det nyssnämnda statsbidraget höjdes, hvarigenom naturligtvis väghållningsbesväret lindrades ej blott för den i mantal satta jorden, utan för alla, som utgjorde väghållningsbesväret in natura. Man kunde ej heller säga, att genom en förhöjning af statsbidraget staten för mycket betungades, ty om hänsyn toges till hvad som i andra länder vore gällande, så funne man, att mångenstädes staten underhölle samtliga landsvägarne, då blott bygdevägarne underhölls af kommunerna. Ville man på våra förhållanden tillämpa en sådan regel för statens deltagande i väghållet, så skulle man komma ungefär till det resultatet, att staten borde deltaga med eller ersätta $\frac{5}{10}$ af naturaunderhållet, ty underhållskostnaden för landsvägarne torde uppgå till ungefär hälften af hela väghållet. Ett så stort deltagande från statens sida torde emellertid de flesta finna, åtminstone för närvarande, vara drygt, och utjemningen af ett besvär, sådant som det ifrågavarande, torde lämpligen böra ske så småningom.»

Den af herr M. Andersson afgifna motionen utmynnar i samma hemställan som herr Hjelmérus' förenämnda motion.

Den af herr Sandquist afgifna motionen n:o 39 är af följande lydelse:

»Rörande vägskattens debitering, indrifning och redovisning finnes stadgadt uti väglagens 63 §, som följer:

»Konungens befallningshafvande ombesörjer, på vägstyrelsens derom framställda begäran, att vägskatten varder genom vederbörande i sammanhang med kronoskatterna debiterad, indrifven och redovisad, på sätt om landstingsmedel är föreskrifvet; egande Konungens befallningshafvande jemväl att förordna om afskrifning af sådana afgifter till vägkassan, som i anseende till bristande tillgångar icke kunnat indrifvas.»

Strax efter den nya väglagens tillämpning hade man temligen allmänt den uppfattningen inom flera väghållningsdistrikt, att denna paragraf

icke lade något hinder i vägen för väghållningsskyldige att antingen anlita kommunalnämnden eller uppdraga åt annan pålitlig person att debitera, indrifva och redovisa afgifter till vägkassan.

Undantagsvis åtminstone medgaf ock vid den tiden Konungens befallningshafvande i Stockholms län väghållningsskyldige inom ett väghållningsdistrikt friheten att sjelfva ombesörja, på sätt de bäst funno lämpligt, vägskattens debitering, indrifning och redovisning. Inom ett och annat väghållningsdistrikt dristade man ock, utan någon som helst förfrågan hos Konungens befallningshafvande, efter eget godtfinnande ombesörja vägskatteuppbörden i förlitande derpå, att obetalade afgifter till vägkassan skulle indrifvas på samma sätt, som om resterande kommunala utskylder stadgadt är. Men snart nog nödgades man inom dylika väghållningsdistrikt erfara, att så ingalunda vore förhållandet. Enligt hvad man berättat för mig, har ett sådant väghållningsdistrikt blifvit hotadt med att »gå miste om statsbidraget», om det icke stälde sig väglagens 63 § till efter rättelse.

Inom ett annat väghållningsdistrikt debiteras och indrifves vägskatten ännu, enligt väghållningsskyldiges beslut, af dertill utsedd person, men under sådana förhållanden, att icke blott ingen handräckning kan erhållas vid resterande vägskatts indrifning, utan der pågår ock, enligt hvad man låtit mig veta, en kraftig agitation för att förmå vägskattskyldige att icke betala vägskatt, för att sålunda framtvunga tvångsuppbördssättet, enligt anförda 63 §.

Då vägskatten uppbäres och användes inom väghållningsdistriktets kommun — kommuner, om distriktet består af flere sådana — frågar man sig med rätta: hvarför skola väghållningsskyldige vara fräntagna rättigheten att sjelfva, på sätt de för godt finna, låta debitera och indrifva vägskatten?

Då kommunerna i flera årtionden ansetts mogna för att ombesörja debitering och uppbörd af kommunalutskylderna genom af dem valda kommunalnämnder, så böra väl ock väghållningsskyldige anses mogna nog för att sjelfva ombesörja vägskattens debitering och indrifning genom af dem valde uppbördsmän. Men icke blott frihet för och mognad hos de väghållningsskyldige äro talande skäl för denna sjelfombesörjningsrättighet. Kändt är, att inom alla sådana väghållningsdistrikt, der inga industriella inrättningar finnas, måste den i mantal satta jorden nästan ensam ännu vidkännas väghållningsbördan, ty den ringa del af vägskatten, som inflyter ifrån lägenhetsegare, några få handlande och kapitalister, förmår icke att i någon nämnvärd mån minska densamma.

Väghållningsskyldige hafva därför af nöden att på sådant sätt få ombesörja sina väghållningsangelägenheter, att förvaltningskostnaderna icke blifva alltför känbara.

På grund af det anförda får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte för sin del besluta:

att 63 § uti lag den 23 oktober 1891, angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, måtte erhålla tillägg af följande innehåll:

»Stående dock väghållningsskyldige fritt att sjelfva ombesörja vägskattens debitering och indrifning, med rättighet att få de resterande utskylderna indrifna, på sätt om resterande kommunala utskylder stadgadt är.»

Uti motionen af herr C. Johansson m. fl. anføres:

»Efter en långsam sträfvan och en synnerligt vidlyftig utredning tillkom för åtskilliga år tillbaka vår nya väglag, en lag, vid hvilken, åtminstone från den jordbrukande befolkningens sida, synnerligen stora förhoppningar knöto sig med afseende på någon mera betydande lättnad i den jordbruket ensamt vidlådande underhållsskyldigheten af de allmänna vägarna. Huru dessa förhoppningar realiserats känner man nu till litet hvar. Det har i sådana vägdistrikt, inom hvars gränser ej några mera betydande industrier finnas, mångenstädes skett på så sätt, att man för den förmånen att erhålla en liten obetydlig tribut af staten som gengåfva fått den nya vägskatten och dessutom behålla nära nog samma väghållningsskyldighet som förut.

Under sådana förhållanden är det ju gifvet, att en stor del landtmän ej äro belättna med denna lag, utan begagna hvarje tillfälle att framhålla dess brister. Denna missbelåtenhet har också tagit sig uttryck i en stor mängd motioner vid hvarje riksdag, nära nog allt från den tid lagen trädde i kraft. Visserligen hafva ifrågavarande ändringsförslag ej ännu ledt till åsyftadt resultat, men detta oaktadt skola de säkerligen i mångt och mycket återkomma år efter år, till dess önskemålen med desamma uppnåtts. Ty därför finnas både många och talande skäl Och att reformer på detta område för någon längre framtid kunna uteblifva, det anse vi helt enkelt vara omöjligt.

De, som hittills sökt ändring i väglagen, kunna delas i tvenne grupper: å ena sidan de, hvilka förmena en fullständig revision af lagen vara af behovet omedelbart påkallad, och å andra sidan de, som för närvarande vilja nöja sig med partiella förändringar och för öfrigt med afseende på hela lagens omarbetning se tiden an. Ehuru en revision på ett mera omfattande sätt skulle lösa dithörande spörsmål, tro vi dock, att man äfven med det andra förfaringssättet kan nå afsevärda resultat.

Om man i likhet med oss betraktar de allmänna vägarna som ett för hela det nutida samhällets existens, trefnad och välbefinnande absolut nödvändigt statsändamål, så måste deraf helt naturligt följa, att man

ingalunda kan vara belåten med sådana inskränkande bestämmelser, hvarigenom eljest beskattningsbar egendom och inkomst i detta afseende gå helt och hållet skattefria. Att en mängd orättvisor blifva en följd af ett dylikt skattesystem inses lätt af hvar och en.

Att löntagare och andra, huru stora inkomster de än hafva, skola vara befriade från vägskatt, kunna vi ej fatta på annat sätt än som en orimlighet. Detta erkändes också både af lagutskottet vid förlidet års riksdag och af Andra Kammaren.

Vidare synes oss grunden för fyrkantsberäkningen för annan fastighet böra blifva en annan än den nuvarande. Ty att jordbruksfastighet skall få vidkännas fyrdubbel skatt emot en industriell anläggning kan väl ej vara riktigt, allra helst som denna i minst lika hög grad som jordbruket är beroende af de allmänna vägarna, ja, i många fall förutom dessa ej skulle kunna finnas till.

På grund af hvad sålunda anförts hemställa vi, att Riksdagen beslutar,

dels att 6 § d) punkten 3:o får ur väglagen utgå, och

dels att § 59 a) och b) får följande förändrade lydelse:

a) att fastighet, med undantag af staten eller menighet tillhöriga allmänningsskogar, påføres en vägfyrek för hvarje ett hundra kronor af taxeringsvärdet,

b) att dessa skogar och frälseränta påføres en vägfyrek för hvarje fyra hundra kronor af taxeringsvärdet.»

Efter att hafva framhållit, att lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 varit och fortfarande är föremål för mycket och delvis berättigadt missnöje, anför herr Olsson:

»Till vinnande af en jemnare och rättvisare fördelning af väghållningsbördan anser jag lagens 6 § böra ändras så, att skyldigheten till deltagande i vägunderhållet utsträcker äfven till sådana löntagare och med dessa jemförliga personer, hvilkas inkomst uppgår till minst ett tusen kronor. Den i väglagen medgifna befrielse derifrån för bemälda personer ter sig också mycket underlig vid sidan af att en arbetare måste för sin gård, taxerad till åtta hundra kronor, betala vägskatt. Någon giltig grund för en sådan befrielse lär ej heller kunna vare sig uppletas eller uppdyktas.

Vidare måste det betraktas som en lucka i berörda lag, att föreskrifter saknas dels angående hvilka myndigheter, som ega att föranstalta om val af ledamöter i den uti 47 § omförmälda särskilda nämnd, dels rörande tid och sätt för anförande af besvär öfver beslut, som fattas vid

det i 58 § omnämnda sammanträde med de väghållningsskyldige, dels också i fråga om hvilken myndighet det tillkommer att upprätta och för granskning tillhandahålla vägfyrektalslängd. Dessutom bör ändring ske såväl i fråga om kostnaden för offentliggörande i länskungörelserna af det i 51 § omförmälda uppskattningsinstrument som också rörande statsbidragets utgående äfven för de vägar, som underhållas gemensamt på hela distriktets eller dess vägkassas bekostnad.

Dessa ändringar och tillägg anser jag böra vidtagas i enlighet med 1898 års lagutskotts utlåtande n:o 61 punkt 2.

Den 58 § synes mig böra undergå äfven en annan förändring. Enligt densamma ega de väghållningsskyldige att sjelfva eller genom ombud besluta i de ärenden, som förekomma å det i samma paragraf omförmälda sammanträde. Ombud, valda å kommunalstämma, torde således icke vara berättigade att å sådant eller extra sammanträde föra talan för frånvarande väghållningsskyldige. Tillämpningen af detta stadgande har gifvetvis till följd, antingen att dessa sammanträden, då mindre viktiga frågor förekomma, besökas endast af de närboende, eller också att, då ärende skall afgöras, som är af synnerlig betydelse för endast ett mindre område inom väghållningsdistriktet, de väghållningsskyldige inom detta område temligen mangrant infinna sig å sammanträdet och i de flesta fall afgöra ärendet till sin förmån.

Enligt mitt förmenande kunde denna olägenhet afhjelpas genom en ändring af 58 § så, att hvarje kommun inom distriktet berättigades att å kommunalstämma utse ombud till dylikt sammanträde, som skulle ega föra talan och utöfva rösträtt för de väghållningsskyldige inom kommunen, hvilka icke personligen vore vid sammanträdet närvarande och anmälde sig sjelfva vilja föra sin talan.

I anledning häraf och med åberopande af de skäl, som i samma syfte blifvit uti förra motioner framställda, tillåter jag mig föreslå, att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes så skyndsamt som möjligt låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till de af mig nu angifna ändringar i och tillägg till väglagen.»

Herr Norberg anför uti sin motion:

»De upprepade motioner om ändring i nu gällande väglag, som vid senaste riksdagar förekommit, ha visat noggsamt, huru otillfredsställande och litet motsvarande de väghållningsskyldiges önskingar densamma är.

Det invecklade maskineri, de dyrbara förvaltningskostnaderna och framför allt den ojämhet, hvarmed underhållsördan träffa de väghåll-

ningsskyldige inom olika delar af landet, äro utan tvifvel de känbaraste olägenheterna.

Jemtlands län torde i detta hänseende vara det sämst lottade; glest befolkadt, stort till arealen, inga stora skattdragare eller betydligare skatteobjekt, är det ju gifvet, att vägunderhållsskyldigheten der skall blifva öfver höfvan tryckande. Frånvaron af något utveckladt jernvägsnät medför helt naturligt, att landsvägarne der mer än annorstädes måste anlitas till forsling af gods och varor, något, som bidrar till stark slitning af vägen och förökad underhållskostnad. Särskildt för invånarne i gränsocknarna kommer härtill underhållet af de långa utfartsvägarne till Norge, hvilka genomlöpa stora öde trakter och ofta för de väghållningsskyldige nödvändiggöra långa resor af ända till 5 à 6 mil för lagningen af sina respektive vägstycken. Ungefär enahanda förhållanden, om också ej så skarpt framträdande, torde nog råda inom större delen af nordliga Sverige.

Frågar man sig, huru missförhållandena i vägbördans fördelning inom dessa nu nämnda delar af landet i jämförelse med öfriga landet skola kunna afhjelpas framställer sig såsom det naturligaste svaret det, att staten bör öfvertaga underhållet af allmänna vägarne för hela riket och låta kostnaderna derfor bestridas af statsmedel. Endast på detta sätt skall en fullt rättvis fördelning af denna skattebörda, som ju djupare sedt blott afser fyllandet af ett statsändamål, kunna rättvist och jemnt fördelas på de väghållningsskyldige efter hvars och ens förmåga att bära denna börda.

Med ett väl afvägdt entreprenadsystem, der frivillig öfverenskommelse eljest ej kan träffas om vägunderhållet, skall detta säkerligen kunna ställas lika billigt, ja till och med billigare, i statens hand som under nuvarande förhållanden. Sålunda har i Norge norska staten öfvertagit underhållet af en stor del af de allmänna vägarna, och har allmän belåtenhet med denna åtgärd försports.

På grund af hvad jag nu anfört vågar jag vördsamt hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring i nu gällande väglag, att vägunderhållsskyldigheten skall af staten öfvertagas och med statsmedel bestridas.»

I denna motions syfte hafva två af Andra Kammarens ledamöter instämt.

Herr J. M. Johanssons motion lyder sålunda:

»Då klagomålen öfver väglagen af den 23 oktober 1891 varit många och befogade, bör tiden vara inne att söka åstadkomma förbättringar,

åtminstone i de delar, der man vid tillämpningen funnit de största oegentligheterna.

Jag tillåter mig därför föreslå följande ändringar i nämnda lag.

I § 6 a) bör sådan ändring vidtagas, att jordbruksfastighet, som har mindre taxeringsvärde än 500 kronor, befrias från väghållningsskyldighet, ty det förefaller orimligt, att den person, som har 900 kronors inkomst, befrias och deremot den som eger en jordlott, oftast belånad men uppskattad till 400 kronor eller derunder, skall betungas med väghållning.

I 33 § bör inrymmas rätt att å all kronans utmark för underhåll af allmän väg afgiftsfritt taga sand, sten och grus efter vederbörande jägmästares utsynning.

Å annan mark bör ersättningen för väglagningsämne bestämmas af gode män, en för hvardera af jordegaren, väghållaren och vägstyrelsen. Örtens kronolänsman bör välja god man för part, som detta uraktlåter.

Vid vägdelening (41 §) bör, der flera socknar finnas i distriktet, väghållningen delas särskildt för hvarje socken, på det att alla hemman måtte erhålla sitt vägstycke så nära som möjligt. Väghållaren reparerar hellre ett längre vägstycke i sin närhet än underhåller en något kortare väg aflägsset från sitt hem. Väghållningsskyldige må dock vara förbehållet att vid sammanträde inför förrättningsmannen besluta om vägnens delning på hela distriktet, ty sådana förhållanden kunna möjligen någonstädes finnas, der detta är lämpligast. Vägdeleningen socknevis behöfver ej i öfrigt rubba distriktets gemenskap och förvaltning.

Statsbidraget enligt 60 § bör utgå med en femtedel af uppskattade kostnaden för väghållningen *alla* årstider, äfvensom för underhåll af broar och färjor. Det nuvarande statsbidraget blifver för somliga mindre jordlotter så litet, att det näppeligen är värdt hemtningsbesväret. Väghållningsskyldige borde ock ega rätt bestämma, att statsbidraget lägges till vägkassan, emedan detta påyrkats i distrikt, som nästan uteslutande bestå af jordbruk.

Om väghållningsskyldige besluta att genom vägstyrelse eller kommunalnämnd låta debitera, uppbära och redovisa vägskatten, så borde detta förfarande hafva stöd i 63 §.

Med anledning af de många förslag om ändringar i nämnda lag, som varit framlagda, fordrar denna fråga en omfattande utredning, hvarför jag tillåter mig vördsamt föreslå, att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta upprätta och för Riksdagen framlägga förslag till nödiga ändringar i väglagen.»

Herr Emthéns motion, hvaruti tvenne af Andra Kammarens ledamöter instämt, är af följande lydelse:

»Vid riksdagarne åren 1895 och 1896 väcktes inom denna kammare tvenne särskilda motioner om införande i 35 och 53 §§ väglagen af bestämmelse derom, att nämndemän, som vid vägsyn biträdde, skulle ega att af vägkassan uppbära viss ersättning; men blefvo dessa motioner af lagutskottet afstyrkta, och godkände sedan Riksdagen utskottets hemställan.

Såsom skäl för afstyrkandet anfördes af lagutskottet hufvudsakligen, att stadgandet i 35 § väglagen om skyldighet för nämndemän att deltaga i vägsyn ej ålagt nämndemännen något ytterligare besvär utöfver hvad förut redan enligt 1734 års lag varit stadgadt och att ersättning till dem för utförande af det uppdrag, som enligt förstnämnda lag lemnats dem, icke varit medgifven; att utskottet, med hänsyn till nämndemansbefattningens hufvudsakliga karakter af förtroendeuppdrag, ansåge icke vara lämpligt att föreslå ytterligare ersättning till nämndemännen utöfver den, som genom särskilda författningar blifvit dem tillerkänd för vissa extra förrättningar; samt att en dylik ändring skulle för de väghållningsskyldige kunna medföra ganska afsevärda kostnader.

Emellertid är ju att märka, att, om än vägsynebesväret redan tidigare ålegat nämndemännen, detsamma dock då var betydligt lindrigare, än nu är fallet.

Särskildt efter väglagens tillkomst har detsamma blifvit i hög grad betungande och visat sig medföra ej blott stort besvär och afsevärd tidspilan — väghållningsdistrikten äro ju flerstädes, särskildt i Norrland, synnerligen vidsträckta — utan äfven rätt ansevärd direkta kostnader. Och med hänsyn till denna förändring i besvärets omfattning torde den omständigheten, att för dess fullgörande ersättning förr ej utgått, icke kunna tillmätas någon större betydelse.

Vidare må framhållas, att, om än nämndemansbefattningen är att anse som ett förtroendeuppdrag, man väl ej behöfver frukta, att denna befattningens karakter skall rubbas eller dess anseende minskas, därför att dess innehafvare beredes ersättning för de med vägsyneförrättningen förenade direkta kostnaderna — allra helst som ju nämndemännen redan, enligt hvad utskottet sjelf erinrat, åtnjuta ersättning för vissa extra förrättningar.

Att det nuvarande förhållandet i många fall kan vålla väsentliga olägenheter, är gifvet, då det ju, med hänsyn just till de jemförelsevis stora kostnader, vägsynebesväret medför, kan befinnas omöjligt att till nämndemän antaga eljest fullt lämpliga personer, men hvilkas ekonomi ej tillåter dylika utgifter.

Hvad angår de kostnader, en dylik ändring skulle medföra, är väl troligt, att dessa blifva ej obetydliga; men då, enligt hvad allmänt känt är, inom en mängd väghållningsdistrikt godtgörelse till nämndemännen redan nu under hand och fullt frivilligt utgår, så torde väl deraf kunna slutas, att godtgörelsebeloppet ej verkar alltför betungande, och visst är, att vida mera betungande är för nämndemännen det nuvarande förhållandet.

För min del kan jag ej finna annat, än att de skäl, som tala för vidtagande af en lagändring i ofvan angifna syfte, vida öfverväga de af lagutskottet uttalade betänkligheter; och får jag för ty värdsamt hemställa, att i 35 § väglagen måtte införas stadgande derom, att nämndeman, som biträder vid vägsyn, eger tillgodonjuta dagarfvode enligt 5 klassen i gällande resereglemente samt skjutsersättning, beräknad efter lega för en häst för hvarje kilometer väg, som besigtigats, samt att i 53 § samma lag måtte införas stadgande att berörda vägsyningskostnader skola ur vägkassan utgå.»

Herr Kronlund anför uti motionen n:o 201:

»Byggandet liksom underhållet af allmänna vägarna, hvilka ju äro ett af de viktigaste och ursprungligaste medlen för spridande af odlingen och kulturen, torde obestriddligt få anses utgöra ett statsändamål, till hvars fyllande alla statsborgarne hvar och en efter sin förmåga borde bidraga.

I nu gällande lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet har underhållsskyldigheten emellertid i det närmaste blifvit en kommunal angelägenhet, i det att en eller flera socknar vanligen bilda en gemenskap, ett väghållningsdistrikt, hvars medlemmar åligga berörda skyldighet i fråga om vägarne inom distriktet, dervid den enskilde medlemmens skyldighet att deltaga deri i hufvudsak bestämmes efter taxeringsvärdet å hans fasta egendom eller efter hans beskattningsbara inkomst af kapital och arbete.

Att underhållsskyldigheten, på detta sätt bestämd, nödvändigtvis måste medföra en ytterst olika beskattning inom olika delar inom vårt land, torde ligga i öppen dag med hänsyn till landets stora utsträckning, dess olika folkmängdsförhållanden samt naturförhållanden i öfrigt.

Ojemnheten gör sig gällande ej blott då man jemför de södra och mellersta delarne af vårt land med de nordliga delarne af detsamma, utan till och med inom samma län, ja, emellan tvenne närgränsande väghållningsdistrikt.

Emellertid torde kunna fastslås såsom ett faktum, att väghållningsbesvärets utgörande drabbar ojemförligt tyngre de nordliga länen af vårt land, helt naturligt därför att dessa till arealen äro så mycket större än

sådana i mellersta och södra Sverige samt hafva en jemförelsevis ringa folkmängd, färre beskattningsföremål och proportionsvis betydligt större väglängd att underhålla.

Disproportionen ökas ytterligare för de nordliga länen derigenom att behof af nya vägar fortfarande uppstår och derigenom äfven vägunderhållet alltjemt ökas.

Särskilda förhållanden göra också vägunderhållet i dessa län tyngre än annorstädes, i det att landsvägarne till följd af brist på jernvägar måste anlitas till forsling af varor, lifsförnödenheter och allt annat, som befolkningen för sitt behof tarfvar. Från hvarje ångbåtshamn i det nordliga Sverige föra utfartsvägarne en ständig, oafbruten ström af lasskörare med tunga foror inåt landet.

Ojemnheterna inom samma län framträda oftast ganska skarpt mellan kustsocknarna, der oftast sågverksanläggningar, industriella verk och dylikt äro goda och stora skatteobjekt, samt de längre inåt landet belägna socknarna, der frånvaron af sådana gör underhållsskyldigheten synnerligen tryckande.

Inom Jemtlands län finnas väghållningsdistrikt, der utdebiteringen för vägfyrek på de icke in natura underhållsskyldige utgör 1 krona 75 öre på hvarje vägfyrek d. v. s. för en person med en till 3,000 kronor uppskattad inkomst 175 kronor. Inom Norrbotten utgör utdebiteringen för dylika underhållsskyldige t. ex. inom Korpilombolo och Tärändö väghållningsdistrikt 1 krona 44 öre, inom Pajala 1 krona 2 öre, inom Juckasjärvi 1 krona 3 öre; lägger man härtill kommunalskatterna, som inom de nordliga socknarna kunna uppgå ända till 10 à 11 kronor per bevillningskronan, torde nogsamnt inses, att detta sammanlagdt utgör en snart outhärdlig börda för befolkningen.

De till vägunderhållsskyldighet in natura förpligtade kunna derjemte inom åtskilliga väghållningsdistrikt hafva 5 ända till 6 à 7 mil från sitt hemvist till sina för dem anvisade vägstycken. De långa snörika vintrarne med sin starka käle i jorden och sina stora vårflöden bidraga äfven till att göra underhållet af vägarne och synnerligast af broarna och trummorna påkostande.

Man har härvid påpekat, att de nordliga delarna af vårt land ha att söka en stor lättnad i vägunderhållet i de bidrag väghållningsdistrikten ha från sina allmänningssskogar och statens kronoparker.

Emellertid torde böra erinras, att, såvidt jag vet, häradsallmänningar endast finnas i Norrbottens län och att blott en del af väghållningsdistrikten derstädes äro i besittning af sådana allmänningar, men att för öfriga distrikt ojemnheten i bördan af vägunderhållet blir desto mer i ögonen

fallande, att kronoparker visserligen finnas såsom skatteobjekt i de nordliga delarna af landet, men att hufvudsakligaste delen af dessa finnes inom Norrbottens län, samt att bidraget från dessa i öfriga norrländska län äro, såsom i bifogade uppgifter synes, mindre betydande.

Till den dryga bördan af vägunderhållet inom de nordligare delarna af vårt land kommer äfven hvad dessa delar haft och ha att utgifva för vägbyggnader.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens embetsberättelse för 1896 utvisar sålunda, att under åren 1841—96 i Norrbotten byggts vägar till en väglängd af omkring 229 nymil för en beräknad kostnad af 3,600,000 kronor, deraf statsanslag, 2,050,000 kronor, i Vesterbotten 168 nymil för en beräknad kostnad af 3,000,000 kronor, deraf 1,900,000 kronor i statsanslag, i Vesternorrland 90 nymil för en beräknad kostnad af 2,000,000 kronor, deraf 1,250,000 i statsanslag, och i Jemtland 98 nymil för en beräknad kostnad af 1,600,000 kronor, deraf 1,000,000 kronor i statsanslag, hvadan i de fyra norrländska länen byggts vägar till en längd af 585 mil för en kostnad af 10,200,000 kronor, deraf de väghållnings-skyldige sjelfva tillsläppt i det närmaste 4,000,000 kronor enligt de beräknade kostnaderna, men i verkligheten sannolikt vida mer, under det att vägbyggnader för öfriga Sverige endast utgjorde 538 nymil för en beräknad kostnad af 16,800,000 kronor, deraf statsbidrag 10,000,000 kronor.

Af de till stöd för min motion dervid fogade uppgifter, samlade dels från vederbörande länsstyrelser, dels från kommunalnämndsordförandena inom respektive socknar, kunna visserligen ej några exakta siffror hemtas till upplysning om storleken af vägunderhållsbördan inom olika län och skilda delar af landet.

Sålunda saknas t. ex. särskilda uppgifter från respektive län om taxeringsvärdet å jordbruksfastighet och annan fastighet, uppgifter om hvilka jordbruksfastigheter som jemlikt § 12 i väglagen utgöra underhållet i penningar, vidare uppgifter om huru stor del af den beskattningsbara inkomsten för kapital och arbete som jemlikt § 6 i väglagen ej drabbas af vägunderhållsbördan, uppgifter om den fasta egendom, som jemlikt samma § skall derifrån undantagas m. m., samtliga sådana uppgifter, hvilka af mig icke kunnat anskaffas.

Då emellertid hufvuddelen af värdet å fast egendom inom respektive länen kan antagas utgöras af jordbruksfastighetsvärden, lär man väl, äfven om måttet för deltagandet uti vägunderhållet skulle på grund af här ofvan angifna omständigheter högst betydligt reduceras för de södra länen, i allt fall af bifogade uppgifter kunna få en ungefärlig föreställning om vägunderhållsbördans relativa storlek inom de olika länen och inom

olika väghållningsdistrikt i samma län, med hänsyn till det mått af deltagande i underhållet, som uppgifterna torde kunna visa.

Vi finna sålunda, att inom Malmöhus län med en folkmängd på landet, enligt 1895 års folkmängdsuppgifter, af 267,054 personer finnas allmänna vägar till en längd af 147,4 mil, inom Kristianstads län med en folkmängd af 205,543 personer 164,9 mils vägar, inom Skaraborgs län med en folkmängd af 222,659 personer 321,9 mils vägar, inom Vesterbottens län med 128,684 personer 217,7 mils vägar, hvartill kommer inom 18 af länets socknar påbörjade eller beslutade vägar till en längd af 71,5 mil; inom Norrbottens län med 104,542 personer 231,7 mils vägar, hvartill kommer inom 15 af länets socknar påbörjade eller beslutade vägar till en längd af 76,4 mil, samt inom Jemtlands län med 98,004 personer 171,5 mils vägar.

Vidare finna vi, att inom Malmöhus län sammanlagda kostnaden för vägunderhållet in natura och till vägkassan utgör 505,402 kronor 81 öre, under det att uppskattade värdet å fast egendom derför bevilling erlægges utgör 334,165,100 kronor och beskattningsbara inkomsten af kapital och arbete 10,119,710 kronor; inom Skaraborgs län uppgår vägunderhållet till 288,649 kronor 11 öre, värdet af fast egendom till 153,687,900 kronor och inkomsten af kapital och arbete till 3,710,551 kronor; inom Kristianstads län utgör vägunderhållet 394,285 kronor 49 öre, värdet af fasta egendomen 151,146,300 kronor och inkomsten af kapital och arbete 3,677,563 kronor; inom Elfsborgs län utgör vägunderhållskostnaden 344,349 kronor 96 öre, värdet af fast egendom 116,438,200 kronor och inkomst af kapital och arbete 5,836,428 kronor; inom Vesterbotten utgör vägunderhållet efter afdrag af statens afgifter till vägkassan för kronoparkerna, såvidt dessa afgifter kunnat utrönas, 337,792 kronor 49 öre, värdet af fast egendom 62,574,100 kronor samt inkomst af kapital och arbete 3,681,577 kronor; inom Norrbottens län utgör vägunderhållet, efter afdrag af statens afgifter till vägkassan för kronoparkerna, 322,001 kronor 73 öre, värdet af fast egendom 45,232,240 kronor samt inkomst af kapital och arbete 6,148,293 kronor; i Jemtlands län utgör vägunderhållet 371,013 kronor 79 öre, värdet af fast egendom 39,946,400 kronor samt inkomst af kapital och arbete 2,744,704 kronor.

Jemföra vi åter särskilda väghållningsdistrikt inom olika län med hvarandra, finna vi t. ex. att inom Vätle härads väghållningsdistrikt i Skaraborgs län vägunderhållet utgör 4,797 kronor 90 öre, värdet å fasta egendomen inom distriktet 6,214,200 kronor och inkomsten af kapital och arbete 308,377 kronor, att Dimbo, Slättängs och Leaby väghållningsdistrikter inom Elfsborgs län för en sammanlagd väglängd af 67,5 mil ha

ett vägunderhåll af 50,163 kronor 51 öre, fast egendom till ett värde af 23,270,700 kronor och inkomst af kapital och arbete 1,002,855 kronor. Bara väghållningsdistrikt i Malmöhus län för en väglängd af 11 mil har ett vägunderhåll af 32,258 kronor 88 öre, fast egendom till värde af 27,515,200 kronor och inkomst af kapital och arbete 1,186,574 kronor, Lits distrikt i Jemtland för en väglängd af 19 mil ett vägunderhåll af 64,955 kronor 61 öre, fast egendom till ett värde af 3,108,100 kronor, inkomst af kapital och arbete 169,766 kronor, Sorsele distrikt i Vesterbotten för 6 mil ett vägunderhåll af 8,193 kronor 7 öre, fast egendom 551,800 kronor och inkomst af kapital och arbete 124,000 kronor, Korpilombolo och Tärändö distrikt i Norrbotten för 12,4 mil ett vägunderhåll af 13,890 kronor 10 öre, fast egendom till värde af 940,500 kronor, inkomst af kapital och arbete 89,165 kronor.

Ett hemman i sistnämnda distrikt med ett taxeringsvärde af 3,400 kronor har ett vägstycke af 1,109,7 meter att underhålla, ett annat hemman med 18,000 kronors taxeringsvärde 5,874,9 meter, således öfver en half mils väg att underhålla.

Vi finna vidare af bifogade uppgifter, att under de 10 sista åren 15 kommuner inom Vesterbottens län utgifvit tillhopa 870,347 kronor 97 öre, och inom Norrbottens län 14 kommuner under samma tid till vägbyggnader 732,062 kronor 92 öre.

Att denna vägbörda med nödvändighet måste trycka oerhördt hårdt på invånarne derstädes torde noggsamt inses, då man derjemte finner, huru högt uppdrifna kommunernas utgifter för öfriga ändamål derstädes äro; inom 23 af Vesterbottens kommuner med en folkmängd af 114,612 personer utgjorde sålunda utgifterna för fattigvården år 1897 ett sammanlagdt belopp af 169,489 kronor 38 öre och öfriga kommunala utgifter 319,514 kronor 22 öre, i 19 af Norrbottens kommuner med en folkmängd af 97,067 personer utgjorde fattigvårdsutgifterna för samma tid 150,653 kronor 51 öre, och öfriga utgifter inom 20 kommuner med en folkmängd af 99,335 personer tillhopa 338,796 kronor 80 öre; Sorsele sockens väghållningsdistrikt med en folkmängd af 2,647 personer hade sålunda 1897 förutom ett vägunderhåll af 8,193 kronor 7 öre, kommunala utgifter till ett belopp af 12,848 kronor 34 öre, Korpilombolo och Tärändö väghållningsdistrikt i Norrbotten med en folkmängd af 3,057 personer en vägunderhållskostnad af 13,890 kronor 10 öre och kommunala utgifter till ett belopp af 14,123 kronor 34 öre, hvartill kommer kostnaden för en beslutad väg af 4 mils längd.

Med anledning af hvad jag här ofvan anfört torde framgå önskvärdheten och behovet af några åtgärder till utjemnande af den så ojemnt tryckande

vägbördan eller åtminstone till lindring af denna börda för de deraf mest tryckta väghållningsdistrikt, men på samma gång framställer sig det spörsmål, huru detta lämpligast skall kunna ske.

Att låta staten öfvertaga vägunderhållet för hela riket vore naturligtvis det mest verksamma sättet att utjemna missförhållandena i detta hänseende och att rättvisast fördela bördan å landets innebyggare.

Med hänsyn till den genomgripande förändring i nu gällande väglag, denna reform skulle vålla, torde ej vara mycket att hoppas på dess genomförande under närvarande tid. Då emellertid redan nu staten lemna ett visst bidrag till vägunderhållet, torde såsom önskligt och genomförbart framstå, att ett dylikt bidrag till vägunderhållet utginge med hänsyn till hvart och ett väghållningsdistrikts utgifter och förmåga att bära dessa, dervid man kunde följa olika vägar. En väg vore den, att man beräknade medelunderhållskostnaden för hela rikets väghållningsdistrikt på det för deltagandet deri bestämda mått vägtal och vägfyrk, och låte statsbidrag till en viss storlek utgå till de väghållningsdistrikt, som hade större underhållskostnad än medelunderhållskostnaden. En annan ännu mindre omfattande utväg vore att beräkna denna medelunderhållskostnad för hvarje läns distrikt och derefter låta statsbidrag utgå till de distrikt, hvilkas underhållskostnad öfverstege denna medelkostnad. Ytterligare en annan utväg vore att låta statsbidragets storlek bestämmas af förhållandet mellan väghållningsdistrikts olika underhållskostnad, sådan den belöpte sig på hvarje vägtal eller vägfyrk. Att såsom nu låta statsbidraget utgå med en tiondedel af underhållskostnaden in natura för hvarje väghållningsdistrikt synes mig vara en orättvisa mot de af väghållningsbesväret tyngre drabbade distrikt. För att taga ett exempel, så erhåller under nuvarande förhållanden ett distrikt, hvars vägunderhåll in natura uppgår till 20,000 kronor, fördelade på 300,000 kronors beskattningsbar inkomst af kapital och arbete och 9,000,000 kronors taxeringsvärde å jordbruksfastighet, lika stort bidrag af staten som det distrikt, hvars underhållskostnad in natura uppgår till nämnda belopp 20,000 kronor, men fördelas på 30,000 kronors beskattningsbar inkomst af kapital och arbete och 900,000 kronors taxerad värde af fast egendom, eller således lika stort bidrag till ett distrikt, som har tio gånger så stor förmåga att bära kostnaden som ett annat distrikt.

Då emellertid anvisande af de vägar, hvarpå staten hade att på en fullt billig och rättvis väg söka utjemna, så vidt möjligt är, olikheten i väghållningsbesvärets tyngd inom de olika distrikten, ytterst beror på en sorgfällig utredning af de olika distrikts eller landsdelarnes ekonomiska förutsättningar och bärighet af väghållningsbesväret, eu utredning, som

endast Kongl. Maj:t torde kunna åstadkomma, vågar jag härmed vördsam samt hemställa, det Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning i ofvan angifna afseende, äfvensom derefter uppgöra och för Riksdagen framlägga förslag till de åtgärder, hvartill denna utredning kan föranleda, i syfte att såvidt möjligt är åstadkomma en jemnare fördelning i väghållningsbesvärets utgörande på landet eller åtminstone sådana ändrade bestämmelser i fråga om statens bidrag till vägunderhållet in natura, att bidragets storlek göres beroende af de särskilda väghållningsdistriktens olika mått af underhållskostnad, sådant detta mått angifves af förhållandet mellan denna kostnad och de ekonomiska betingelserna för densamma inom de respektive distrikten.»

Till de vid herr Kronlunds motion fogade bilagorna tillåter sig utskottet att endast hänvisa.

Herr Kronlunds motion, n:o 203, är af följande lydelse:

»I 14, 15 och 17 §§ väglagen är föreskrifvet, att vid vägs omläggning, indragning, inskränkning eller utläggning till bredden den jordbruksfastighet, som genom sådan åtgärd blifver betungad med svårare vägunderhåll, än den förut haft, eller njuter befrielse eller minskning i vägunderhållet, skall, intill dess ny vägdelning sker, i förra fallet njuta motsvarande ersättning ur och i senare fallet erlægga motsvarande ersättning till vägkassan. Deremot finnes ingen föreskrift lemnad, huru skall förfaras, då jordbruksfastighets taxeringsvärde och derigenom äfven delningsgrunden blifver ändrad. Då Konungens befallningshafvande enligt 42 § i och för vägdelning åsätter vägtal, lägges nästföregående års fastställda taxeringslängd till grund. Denna kan dock redan vid nästföljande taxering komma att genomgå en genomgripande förändring.

Så kan ju en egendoms taxeringsvärde på grund af verkställda utdikningar och nyodlingar blifva höjdt med 4,000 kronor, motsvarande 40 vägtal, hvilket skulle hafva till följd, att denna egendom rätteligen borde hafva ett betydligt längre vägstycke att underhålla — vid tvenne nu afslutade vägdelningar inom Torne domsaga skulle vägstycket blifvit i genomsnitt omkring 100 meter längre —, och då det kan dröja flera tiotal år, innan ny vägdelning kommer till stånd, synas billighet och rättvisa fordra, att, i analogi med de fall, som förutsättas i ofvan åberopade §§, denna jordbruksfastighet till vägkassan betalar en ersättning motsvarande underhållskostnaden af den längre vägsträcka densamma skulle haft att underhålla, om vägdelningen skett efter den höjda taxeringen. Likaså borde ju äfven den jordbruksfastighet, hvars taxeringsvärde blifvit nedsatt, åtnjuta en mot-

svarande ersättning från vägkassan. Dervid torde, derest den in- eller utgående ersättningen icke kan lämpligen anses böra bestämmas på sätt i § 18 i nu gällande väglag stadgas, den af särskilda nämnden enligt § 46 af samma lag gjorda uppskattning af årliga kostnaden för underhållet af den tid marken är bar för hvarje väghållare i sådant afseende läggas till grund för den af vägkassan utgående ersättning i hithörande fall, hvilken ersättning torde kunna utbetalas af vederbörande vägstyrelse, hvilken ju verkställer utbetalning af statsbidraget till hvarje väghållare äfvensom af öfriga utgifter från vägkassan.

Den ersättning, som en väghållare, i anseende till förhöjdt taxeringsvärde å honom tillhörig fastighet, borde för den vid vägdelningen gällande taxeringsvärdet öfverskjutande del inbetala till vägkassan, kunde lämpligen bestämmas på samma grunder som den från vägkassan utgående ersättningen, eller också i enlighet med de i 83 § af gällande väglag stadgade grunder i afseende på skyldighet för innehafvare af jordbruksfastighet, som enligt 6 och 7 §§ i samma lag är förpligtad utgöra vägunderhåll in natura, men, intill dess ny vägdelning sker, blifver derifrån befriad, att bidraga till vägunderhållet med penningar. Denna till vägkassan ingående ersättning torde lämpligast kunna debiteras och upptagas i den ordning, som för afgifter till vägkassan för öfrigt är stadgad.

På grund af hvad jag här ofvan anför, vågar jag vördsamt hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändring i ofvan angifna syfte i gällande lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.»

Såsom af den ofvan lemnade redogörelsen för de i ämnet väckta motionerna framgår, hänföra sig de flesta af de framställda ändrings- eller tilläggförslagen direkt till vissa angifna paragrafer i gällande väglag; och äfven der så icke är fallet, möter ej svårighet att bedöma, hvilken af väglagens paragrafer närmast beröres af de gjorda yrkandena. För att underlätta öfverskådligheten har utskottet därför ansett sig böra åt utlåtandet gifva sådan form, att paragrafföljden i väglagen iakttages, och att utskottet alltså i sådan ordning afgifver yttrande angående samtliga i motionerna innefattade förslag.

Utskottet gör således början med det i herrar Sandquists, C. Johanssons m. fl:s och Olssons motioner framställda ändringsförslaget beträffande

6 §,

hvilket afser inskränkning i den enligt gällande lag stadgade regel, att inkomst genom aflöning, arfvode och traktamente eller annan med allmän eller enskild tjenstebefattning förenad förmån, pension, årligt understöd, gratifikation, lifränta och undantagsförmån ej deltagar i vägunderhållsskyldigheten.

I sådant syfte föreslås, att punkten 3 af mom. d) i 6 § väglagen skall utgå, hvaraf skulle följja, att ifrågavarande inkomst, såvidt den uppgår till minst 1,000 kronor, skall, i likhet med annan inkomst till samma belopp, deltaga i väghållningsskyldigheten.

Ett liknade ändringsförslag förelåg vid 1898 års riksdag. Lagutskottet förklarade sig då icke hafva något att erinra mot en dylik ändring samt anförde såsom skäl härför, att personer, som hade en inkomst af angifvet slag af 1,000 kronor eller derutöfver, vore, hvad beträffade förmågan att i väghållningsbesvärets utgörande deltaga, i minst lika god, ja, bättre ställning än åtskilliga andra, som enligt nu gällande lag finge dertill bidraga, och att särskildt vid jemförelse med egare eller innehafvare af smärre fastigheter ifrågavarande inkomstagares ställning i detta afseende tedde sig sådan, att den dem medgifna fördel näppeligen kunde på goda grunder försvaras.

Dessa skäl synas utskottet fortfarande ega giltighet, och anser utskottet sålunda i likhet med 1898 års lagutskott den ifrågasatta ändringen önskvärd.

En annan ändring uti 6 § föreslås af herr J. M. Johansson, hvilken hemställer, att jordbruksfastighet, som har mindre taxeringsvärde än 500 kronor, måtte befrias från väghållningsskyldighet.

Detta förslag kan utskottet icke tillstyrka. Såsom af sistlidet års utskott anfördes beträffande ett då franlagdt förslag i samma riktning som det nu ifrågavarande, skulle dels härigenom rubbas den af ålder gällande principen om jordbruksfastighetens deltagande i berörda besvär, dels skulle genom den föreslagna förändringen kunna för andra beskattningsföremål vållas en väsentlig ökning af vägunderhållsbördan.

Med anlitande af egostyckningsförfarandet skulle alltså exempelvis fastigheter af stor omfattning kunna helt och hållet undandragas från deltagande i denna skyldighet.

Dessutom må påpekas, att, derest den ofvan i fråga om inkomstagare förordade ändring vidtages, afsevärd lättnad i väghållningsbesväret beredes äfven mindre fastighetsegare.

14 §.

Då denna paragraf afhandlar ett fall, då fastighet kan för en del af derå hvilande vägunderhåll ur väggkassan åtnjuta ersättning, torde vara lämpligt att här omnämna den af herr Kronlund uti motionen n:o 203 gjorda hemställan, att i väglagen måtte införas bestämmelse dels derom, att, då jordbruksfastighets taxeringsvärde höjes, för fastigheten skall till väggkassan betalas en ersättning, motsvarande underhållskostnaden för den längre vägsträcka fastigheten skulle haft att underhålla, om vägdelningen skett efter den höjda taxeringen, dels ock derom, att för jordbruksfastighet, hvars taxeringsvärde blifvit nedsatt, skall åtnjutas en motsvarande ersättning från väggkassan.

Ehuru de af motionären sålunda ifrågasatta föreskrifterna kunna från teoretisk synpunkt förefalla berättigade, anser utskottet, att desamma skulle vålla alltför många praktiska olägenheter och svårigheter i tillämpningen för att kunna till införande förordas. Visserligen finnas, såsom motionären påpekar, redan nu liknande bestämmelser, för den händelse att till följd af vägs omläggning, indragning, inskränkning eller utläggning till bredden jordbruksfastighet blir betungad med svårare vägunderhåll än den förut haft eller den njuter befrielse eller minskning i vägunderhållet, men dessa fall äro undantag, som endast jemförelsevis sällan inträffa. Jemkningar i fastigheters taxeringsvärden förekomma deremot allt som oftast, och den af motionären föreslagna lagändringen skulle alltså medföra en mängd mer eller mindre besvärliga och invecklade liqvider. Derest en fastighets taxeringsvärde undergår förändring, torde därför af praktisk hänsyn fastigheten böra få bibehålla sin förra väghållningsskyldighet, till dess ny vägdelning eger rum.

I fråga om

33 §

föreligga tvenne särskilda ändringsförslag, båda framställda af herr J. M. Johansson.

Det ena åsyftar sådan ändring af paragrafen, att det måtte blifva tillåtet att, för underhåll af allmän väg, å all kronans utmark afgiftsfritt taga sand, sten och grus efter vederbörande jägmästares utsyning.

Det andra afser att åt gode män öfverlåta den enligt paragrafens nuvarande lydelse häradsrätten tillkommande befogenhet att i de fall, då ersättning för väglagningsämnen skall utgå och öfverenskommelse icke kan träffas, bestämma ersättningens belopp.

Intet af dessa förslag kan utskottet tillstyrka. Hvad först omför-
målade förslag vidkommer, anser utskottet, att en sådan rätt att å annan
kronans egendom än allmänning — hvartill enligt af Kongl. Maj:t den 3
juni 1897 meddeladt utslag äfven räknas kronopark, som bildats af in-
draget boställe — utan ersättning taga väglagningsämnen skulle i många
fall bereda afsevärda kostnader och olägenheter för egendomens brukare.
Vägen till grustaget skulle i följd af det trägna trafikerandet kräfva
kostsammare underhåll, än eljest vore behöfligt, och i många fall skulle
derjemte annan skadegörelse å egendomen blifva en följd af den med-
gifna friheten.

Beträffande motionärens senare förslag håller utskottet före, att det
skulle strida mot vår rätts allmänna grundsatser att, utan afseende å de
rättsegandes egen vilja, tvinga dem att i en sak af sådan beskaffenhet som
den ifrågavarande underkasta sig afgörandet af gode män och såmedelst
betaga dem rätten att hos vederbörlig domstol få sina anspråk pröfvade.

35 §.

Uti denna paragraf vill herr Emthén hafva införd föreskrift derom,
att nämndeman, som biträder vid vägsyn, skall ega tillgodonjuta dag-
arfvode enligt 5 klassen i gällande resereglemente samt skjutsersättning
beräknad efter lega för en häst för hvarje kilometer väg, som besigtigats.

Gent häremot vill utskottet liksom vid föregående tillfällen, då lik-
nande förslag förelegat, erinra, att 1734 års lag föreskref skyldighet för
nämndemän att delta i vägsyn, och att således den nya väglagen genom
stadgandet i 35 §, att nämndemän skola vid vägsyn biträda, icke ålagt
nämnden något ytterligare besvär utöfver hvad redan förut varit i lag
stadgadt, samt att ersättning till nämndemännen för utförande af det upp-
drag, som enligt förstnämnda lag till dem lemnats, icke varit medgifven.

I följd häraf och då en ändring i det föreslagna syftet skulle kunna
för de väghållningsskyldige medföra ganska afsevärda kostnader, anser
utskottet, att icke någon anledning förefinnes att för det fall, hvarom nu
är fråga, göra afsteg från den allmänna principen i fråga om kommunala
förtroendeuppdrag, eller att desamma böra fullgöras utan ersättning.

Beträffande

41 §

föreslår herr J. M. Johansson, att bestämmelse måtte införas derom, att,
derest flere socknar finnas i ett distrikt, väghållningen skall delas särskildt

för hvarje socken, på det att alla hemman måtte erhålla sitt vägstycke så nära som möjligt. De väghållningsskyldige borde dock förbehållas rätt att vid sammanträde inför förrättningsmannen besluta om vägarne delning på hela distriktet.

Att emellertid, i enlighet med herr Johanssons hemställan, såsom regel stadga, att väghållningen skall delas särskildt för hvarje socken, hvarigenom man skulle bryta mot en vigtig princip i väglagen, kan utskottet icke tillstyrka. Derest vägdeleningen skedde med hvarje socken såsom enhet, skulle de kommuner, som till följd af sitt läge eller af annan anledning hafva vägar, som äro kortare eller mindre svåra att underhålla, beredas en fördel till förfång för andra kommuner, hvilkas vägar inbyggarna i de förstnämnda kommunerna kanske i stor omfattning måste använda.

Derigenom skulle ock den ojämnhet i vägunderhållsskyldigheten, hvaröfver under nuvarande förhållanden ganska mycket klagas, högst väsentligt ökas.

Dessutom vill utskottet erinra derom, att det enligt nu gällande lag är föreskrifvet, att vid vägdelningsförrättning skall till handläggning företagas väckta förslag om väghållningsdistrikts delning i mindre områden. För den händelse det finnes önskligt och kan låta sig göra, utan att andra kommuners rätt trädas för nära, kan Konungens befallningshafvande alltså förordna, att en kommun skall bilda särskildt väghållningsdistrikt. Detta anser utskottet lämpligt, men icke att såsom regel föreskrifva, att väghållningen skall delas särskildt för hvarje socken, och att undantag härifrån endast göres, i fall de väghållningsskyldiges flertal så beslutar.

47 §.

Hvad angår det af herr Olsson väckta förslaget, att föreskrifter måtte meddelas, angående hvilka myndigheter, som hafva att föranstalta om val af ledamöter i den uti paragrafen omförmälda särskilda nämnden, finner utskottet bestämmelser härutinnan önskvärda och behöfliga. Derest dylika föreskrifter komma till stånd, torde lämpligen kunna meddelas i enlighet med hvad som vid 1898 års riksdag föreslogs af herr J. Bengtsson i Bjernalt. Denne hemstälde, att kallelse till ifrågavarande val skulle utfärdas af kommunalstämmans ordförande, då valet förrättas å kommunalstämman, af vederbörande domhafvande, om valet sker inför häradsrätten, och, för den händelse valet eger rum inför Konungens befallningshafvande

eller annan af Konungens befallningshafvande bestämd myndighet, af den myndighet, som valet förrättar.

Hvad beträffar det i fråga om

51 §

af herr Olsson framställda förslag om uttrycklig bestämmelse derom, att det i paragrafen föreskrifna offentliggörandet i länskungörelserna af uppskattningsinstrumenten skall ske på statens bekostnad, anser utskottet i likhet med 1898 års lagutskott, att ett dylikt förslag har goda grunder för sig, särskildt som lagtillämpningen visat, att paragrafen i oförändradt skick tolkas såsom innefattande skyldighet för komunerna att gälda kostnaden för införandet af ifrågavarande uppskattningsinstrument.

Angående

53 §

har herr Emthén föreslagit, att i paragrafen måtte införas stadgande derom, att den ersättning till nämndemän för biträde vid vägsyn, hvarom herr Emthén på sätt ofvan nämnts framställt förslag, skall utgå ur väggkassan. Då emellertid herr Emthéns berörda hemställan om godtgörelse till nämndemän icke vunnit utskottets godkännande, saknar utskottet anledning att särskildt yttra sig angående det beträffande nu ifrågavarande paragraf väckta förslag.

Uti

58 §

stadgas nu, att de väghållningsskyldige skola vid sammanträde, hvartill vägstyrelsen, så snart ske kan, utfärdar kallelse, sjelfve eller genom ombud pröfva och fastställa inkomst- och utgiftsstaten för väggkassan och i sammanhang dermed äfven det belopp, hvilket skall såsom väggskatt uttaxeras på de till utgörande deraf skyldige, samt att vid omröstning härvid röstvärdet beräknas efter vägfyrktal.

Herr Olsson föreslår nu, att i paragrafen måtte vidtagas en ändring så att hvarje kommun inom väghållningsdistriktet berättigades att å kommunalstämma utse ombud till det i paragrafen omnämnda sammanträde, hvilket ombud skulle ega föra talan och utöfva rösträtt för de väghållningsskyldige inom kommunen, hvilka icke personligen vore vid sammanträdet närvarande och anmälde sig sjelfva vilja föra sin talan.

Utskottet anser en dylik bestämmelse mindre lämplig. De större kommunerna skulle derigenom vinna en obehörig öfvervigt öfver de mindre, och då vid meningsskiljaktigheter mellan ombud och enskilde väghållningsskyldige ombuden, såsom representerande ett flertal väghållningsskyldige, i de flesta fall skulle göra sin vilja gällande, skulle lagändringen dessutom antagligen hafva till följd, att de enskilde väghållningsskyldige icke komme att så ofta deltaga uti ifrågavarande sammanträden, hvarpå åter frågornas behandling mången gång skulle blifva lidande.

Beträffande åter herr Olssons förslag, att föreskrift måtte meddelas angående tid och sätt för anförande af besvär öfver beslut, som vid i paragrafen omförmälda sammanträden fattats, så håller utskottet fortfarande före, att det är en brist uti väglagen, att en dylik bestämmelse saknas. Visserligen har den praktiska tillämpningen visat sig kunna härför råda bot, i ty att Kongl. Maj:t uti flera särskilda genom besvär inkomna ärenden förklarar, att det tillkommer Konungens befallningshafvande att till pröfning upptaga besvär öfver de i 58 § angifna beslut; men antydda brist har likvisst redan förorsakat olägenheter och tidsutdrägt.

Angående

59 §

hafva väckts tvenne ändringsförslag.

Hvad då först angår det af herr C. Johansson m. fl. gjorda yrkandet, att i paragrafen omförmäld »annan fastighet» skall likställas med jordbruksfastighet, och att således all fastighet, med undantag af staten eller menighet tillhöriga allmänningsskogar, skall påföras en vägfyrk för hvarje ett hundra kronor af taxeringsvärdet, kan utskottet icke förorda detta yrkande.

Alldenstund, innan väglagen af år 1891 utfärdades, hela vägunderhållet ålåg jordbruksfastigheten, synes det utskottet icke lämpligt att nu utsträcka den skyldighet att deltaga i kostnaden för berörda underhåll, som år 1891 ålades annan fastighet än jordbruksfastighet, och att således efter så kort tids förlopp rubba det då bestämda förhållandet mellan de olika fastigheternas deltagande uti ifrågavarande besvär.

Vidare har af herr Olsson väckts förslag om införande af bestämmelse derom, att kommunalnämnd skall vara skyldig upprätta vägfyrktalslängd.

Med anledning af ett liknande förslag vid förra årets riksdag yttrade lagutskottet, att då saknaden af bestämmelse om hvem skyldigheten att upprätta vägfyrktalslängd åligger, lätteligen kan förorsaka olägenheter,

anser utskottet en sådan bestämmelse vara af behovet påkallad, likasom utskottet håller före, att en dylik skyldighet lämpligen bör åläggas vederbörande kommunalnämnd, och är utskottet fortfarande af samma mening, liksom ock att nämnda längd bör underkastas enahanda granskning som i fråga om kommunens fyrktalslängd finnes föreskrifven.

I fråga om

60 §

föreligger ett flertal ändringsförslag.

Beträffande till en början det af herr Olsson väckta förslaget om ändring af reglerna för statsbidragets utgående, vidhåller utskottet hvad utskottet i anledning af en liknande hemställan vid 1898 års riksdag anförde. Utskottet yttrade vid detta tillfälle:

»Då vid tillämpningen af 60 § den princip gjort sig gällande, att statsbidrag vägrats för sådana vägar, som underhållas på vägkassans bekostnad, är enligt utskottets åsigt, då ej skäl förefinnes att för statsbidrags erhållande göra skilnad mellan de vägar, som underhållas genom arbete, och dem, som underhållas medelst penningssammanskott, välgrundad anledning att genom ändring af paragrafens ordalydelse fastslå den grundsats, att statsbidrag skall utgå för all landsväg och bygdeväg, som underhålles antingen in natura af de väghållningsskyldige eller ock gemensamt på hela distriktets eller dess vägkassas bekostnad, såvida vägskatt för sådant ändamål utgöres af de in natura väghållningsskyldige.»

Vidare hafva förslag väckts af herrar Hjelmérus och Andersson, att en femtedel af den för vägunderhåll in natura uppskattade kostnad skall lemnas af statsmedel, samt af herr J. M. Johansson, att statsbidraget måtte utgå med en femtedel af uppskattade kostnaden för väghållningen alla årstider äfvensom för underhåll af broar och färjor.

I sammanhang med dessa förslag har utskottet ansett sig böra behandla jemväl den af herr Norberg gjorda hemställan, att vägunderhållsskyldigheten måtte af staten öfvertagas och med statsmedel bestridas.

Hvad då först angår herr Norbergs förslag, så skulle, derest det samma genomfördes, den nuvarande grunden för vägunderhållets utgörande fullständigt ändras och en helt och hållet ny ordning införas. Att emellertid, sedan nya väglagen efter långvariga förhandlingar och tillmötesgående från olika håll omsider kommit till stånd, nu upprifva densamma, innan den ännu så lång tid varit gällande att man grundligt hunnit pröfva dess verkningar, torde icke vara lämpligt.

Icke heller kan utskottet förorda statsbidragets höjning till en femtedel vare sig af den för vägunderhållet in natura sommartiden uppskattade kostnad eller af kostnaden för väghållningen alla årstider samt för underhållet af broar och färjor. Sedan väglagen antogs, synas nemligen icke sådana förändrade förhållanden hafva inträdt, som betinga en dylik förhöjning.

Deremot anser utskottet det önskligt, att staten, i likhet med hvad som redan nu eger rum beträffande broar, hvilka såsom hänförliga till vägtrummor ingått i vägdelningen, lemnar bidrag med en tiondedel af underhållskostnaden för gemensamt på hela distriktets eller dess vägkassas bekostnad underhållna broar och färjor, såvida vägskatt för sådant ändamål utgöres af de in natura väghållningsskyldige.

Broar och färjor stå nemligen i sådant samband med vägarne, att samma skäl, som tala för, att staten bidrager med en del af underhållskostnaden för vägarne, jemväl synas betinga, att statsbidrag i samma utsträckning lemnas till broar och färjor. För den händelse för öfrigt, enligt hvad utskottet förut förklarar sig anse önskvärdt, statsbidrag kommer att utgå äfven för sådana vägar som underhållas gemensamt på hela distriktets eller dess vägkassas bekostnad, följer såsom en konsekvens deraf, att statsbidrag äfven bör lemnas för på samma sätt underhållna broar och färjor.

Ifrågavarande paragraf beröres äfven af herr Kronlunds yrkande, att åtgärder måtte vidtagas i syfte att erhålla en jemnare fördelning i väghållningsbesvärets utgörande på landet eller åtminstone sådana ändrade bestämmelser i fråga om statens bidrag till vägunderhållet in natura, att bidragets storlek göres beroende af de särskilda väghållningsdistriktens olika mått af underhållskostnad, sådant detta mått angifves af förhållandet mellan denna kostnad och de ekonomiska betingelserna för densamma inom de respektive distrikten.

Utskottet uppskattar till fullo det behjertansvärda syfte, som ligger till grund för motionärens framställning, och den af motionären lemnade redogörelsen synes utskottet gifva vid handen, att väghållningsbesväret för närvarande är för vissa af de norrländska kommunerna i hög grad tryckande. Derest emellertid något skall göras för att lätta denna börda, anser utskottet, att det icke bör ske genom att i väglagen införa detaljerade bestämmelser i någon af de af motionären angifna riktningarne, hvilka bestämmelser skulle blifva svåra och besvärliga att tillämpa samt vålla missnöje på många håll, utan utskottet håller före, att staten då hellre bör lemna särskildt understöd åt de mest betungade kommunerna. I en del fall skulle kanske för öfrigt de af motionären påpekade missförhållandena kunna afhjelpas för den händelse omfattningen af väghållningsdistrik-

ten i Norrland ökades, så att de från de stora industriella anläggningarne vid kusten utgående rikliga bidragen till vägkassan äfven komme de längre in i landet liggande socknarne till godo.

Vidkommande herr J. M. Johanssons förslag, att de väghållnings-skyldige måtte medgifvas rätt bestämma, att statsbidraget lägges till vägkassan, vill utskottet framhålla, att de väghållningsskyldige redan nu hafva rätt dertill, såvida de alla äro ense. Detta anser utskottet lämpligt och riktigt, men icke att en väghållningsskyldig skulle kunna af majoriteten tvingas att till vägkassan afstå det honom tillkommande statsbidraget. Genom den föreslagna lagändringen skulle för öfrigt förorsakas, att der särskild extra utdebitering å de väghållningsskyldige icke ifrågakomme, de, som fullgjorde vägunderhåll in natura, skulle kunna nödgas till vägkassan öfverlemna den dem tillerkända ersättning af statsmedel utan att erhålla någon deremot svarande nedsättning i vägskatten.

Beträffande

63 §,

hvaruti nu stadgas, att Konungens befallningshafvande skall, på vägstyrelsens derom framställda begäran, ombesörja, att vägskatten varder genom vederbörande i sammanhang med kronoskatterna debiterad, indrifven och redovisad, på sätt om landstingsmedel är föreskrifvet, föreslås af herr Sandquist, att paragrafen måtte erhålla tillägg af följande innehåll:

»Stående dock väghållningsskyldige fritt att sjelfva ombesörja vägskattens debitering och indrifning, med rättighet att få de resterande utskylderna indrifna, på sätt om resterande kommunala utskylder stadgadt är.»

Vidare hemställer herr J. M. Johansson, att vägskatten måtte få debiteras, uppbäras och redovisas genom vägstyrelse eller kommunalnämnd, derest de väghållningsskyldige så besluta.

Utskottet vidhåller sin vid föregående tillfällen uttalade åsigt, att den lagändring, som sålunda ifrågasatts, icke är lämplig.

Uppbörd genom vägstyrelse skulle vara förenad med stora olägenheter, vida större än de, som åtfölja det nu stadgade uppbördssättet genom kronobetjeningen.

Och hvad angår vägskattens uppbörd genom kommunalnämnd, så skulle i det fall, att väghållningsdistriktet består af allenast en kommun, det möjligen utan afsevärda olägenheter låta sig göra att åt kommunalnämnden uppdraga vägskattens debitering, uppbörd och redovisning. Men detta är ett undantagsfall. I de ojemförligt flesta äro flera kommuner förenade till ett väghållningsdistrikt, och mångenstädes är kommunernas

antal inom distriktet ganska stort. I sådana distrikt skulle det af motionärerna ifrågasatta förfarandet medföra omgång och svårigheter, ej minst för vägstyrelsen, som finge skriftvexla med alla de särskilda kommunalnämnderna i stället för, såsom nu, med en enda myndighet.

Under åberopande af det ofvan anförda får utskottet alltså hemställa,

1:o) att herr Norbergs motion icke må af Riksdagen bifallas;

2:o) att herr Kronlunds motion n:o 203 ej heller må till någon Riksdagens åtgärd föranleda;

3:o) att Riksdagen, med anledning af herr Sandquists motion n:o 17 samt herrar C. Johanssons m. fl., Olssons och J. M. Johanssons motioner, ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändringar af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 i syfte:

a) att skyldigheten att deltaga i byggnad och underhåll af allmän väg, bro och färja utsträcker till inkomst genom aflöning, arvode och traktamente eller annan med allmän eller enskild tjänstebefattning förenad förmån, pension, årligt understöd, gratifikation, lifränta och undantagsförmån, för de fall att sådan inkomst uppgår till minst ett tusen kronor;

b) att föreskrift meddelas angående hvilka myndigheter som hafva att föranstalta om val af ledamöter i den uti 47 § af berörda lag omförmälda särskilda nämnd;

c) att stadgande meddelas derom, att kostnaden för offentliggörande i länskungörelserna af det i 51 § af nämnda lag omförmälda uppskattningsinstrument skall af allmänna medel gäldas;

d) att föreskrift meddelas angående tid och sätt för anförande af besvär öfver beslut, som fattas vid det i lagens 58 § omförmälda sammanträde med de väghållningsskyldige;

e) att föreskrifter meddelas derom, att kommunalnämnd skall vara skyldig upprätta vägfyrktalslängd; samt

f) att statsbidrag förklaras skola utgå för all landsväg, bygdeväg, broar och färjor, som underhållas antingen in natura af de väghållningsskyldige eller ock gemensamt på hela distriktets eller dess vägkassas bekostnad, såvida vägskatt för sådant ändamål utgöres af de in natura väghållningsskyldige.

samt 4:o) att öfriga uti de under 3:o) omförmälda motioner samt i herr Sandquists motion n:o 39, herrar Hjelméus', Anderssons och Emthéns motioner äfvensom herr Kronlunds motion n:o 201 framställda förslag om ändringar i berörda lag beträffande

- a) 6 §;
- b) 33 §;
- c) 35 §;
- d) 41 §;
- e) 53 §;
- f) 58 §;
- g) 59 §;
- h) 60 §; samt
- i) 63 §

icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 1 maj 1899.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservationer

af herrar *Hasselrot, Fröberg, G. Andersson, C. F. Pettersson, Trygger, Almgren* och *Sandqvist*, hvilka ansett, att utskottet, då något förslag om allmän revision af väglagen nu icke föreligger, bort, ehuru åtskilliga af de föreslagna ändringarne befunnits lämpliga, med hänsyn till den jemförelsevis korta tid, hvarunder väglagen varit i tillämpning, samt med fästadt afseende derå, att de godkända ändringsförslagen i allmänhet icke äro af någon synnerlig vigt, hemställa, att motionerna i fråga icke nu må till någon Riksdagens åtgärd föranleda;

beträffande utskottets beslut att afstyrka bifall till det af herrar *Hjelméus* och *M. Andersson* framställda ändringsförslaget i fråga om 60 § af herrar *F. Andersson, P. G. Petersson, N. Svensson, M. Andersson* och *Wiklund*, hvilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till denna motion; samt

mot utskottets beslut att afstyrka bifall till motionerna om ändring i 63 § af herrar *Nilsson* och *Jönsson*.

Herrar *Husberg, Ohlsson* och *J. Anderson* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.

Antecknas skulle jemväl, att herr *Lundström* till följd af erhållen ledighet från riksdagsgöromålen ej i ärendets slutliga behandling tagit del.
